

Linnut

vuosikirja 2022

Suomen lintuasemien toiminta vuosina 2020–2022

Kim Kuntze (toim.)

■ *Artikkelissa tarkastellaan Suomen lintuasemien toimintaa kolmevuotiskaudella 2020–2022. Lintuasemien suosio näyttää kasvaneen hieman edelliseen kolmevuotisjaksoon verrattuna, ja asemilla tuotetaan vuosittain valtavasti aineistoa niin pesivästä kuin muuttavasta linnustosta. Toteutetut tai suunnitellut vanhojen aineistojen tallennushankkeet mahdollistavat lintuasema-aineistojen monipuolisen hyödyntämisen tulevaisuudessa.*

Mukana ovat edellisen katsauksen (Kuntze 2020) tavoin virallisen lintuasemastatuksen omaavat Aspskär, Hanko, Höytiäinen, Jurmo, Kangasala, Lågskär, Raasio, Signilskär, Säppi, Söderskär, Tankar, Tauvo ja Valassaaret. Epävirallisista lintuasemista mukana on tilanpuutteen vuoksi vain Norrskär.

Havainnointivuorokausien määrä oli kolmivuotiskaudella hieman suurempi kuin aiemman kolmen vuoden aikana (taulukko 1, s. 57). Joukosta erottuvat perinteiseen tapaan Jurmo ja Hanko, joilla molemmilla oli havainnointia yli 300 vuorokautta jokaisena katsausvuotena. Vuosikeskiarvo nousi yli sadan myös Aspskärillä, Höytiäisellä, Lågskärillä, Rönnskärillä, Söderskärillä, Tauvossa ja Valassaarilla. Keskimäärin yli sadan vuorokauden asemia oli nyt ilahduttavasti kolme enemmän kuin edellisessä katsauksessa.

Rengastuksia kirjattiin asemilla yli 185 000, eniten Jurmossa, Hangossa ja Lågskärillä (taulukko 2). Summa on hie-

man suurempi kuin kolme vuotta aiemmin, mutta määrässä on ainakin näennäisesti laskeva trendi: vuonna 2020 rengastettiin peräti 72 000 lintua, seuraavana vuonna 61 000 ja 2022 alle 52 000.

Ilahduttavan monen lintuaseman aineistojen digitointi on edistynyt kolmen vuoden aikana tai projektia suunnitellaan lähitulevaisuuteen. Vanhojen aineistojen digitoinnin lisäksi monilla asemilla tulisi luoda suunnitelma siitä, millaista aineistoa niillä kerätään. Mikäli resurssit ovat vähäiset, on parempi keskittyä valtakunnallisesti merkittävimmän aineiston keräämiseen kuin yrittää saada aikaan havainnointia esimerkiksi molemmille muuttokausille. Tällöin on oleellista tunnistaa kyseisen aineiston keräämisen kannalta olennaisin toimintamuoto ja ajankohta sekä mahdollisuuksien mukaan vakioida kyseinen havainnointi.

Ideaalitilanteessa voisimme tulevaisuudessa tehdä valtakunnallisesti listauksen kunkin aseman riittävän laadukkaasti tuot-

Ruokkeja ja etelänkiisloja uimassa Haverörenin edustalla. Aspskärin lintuasema tunnetaan parhaiten näistä lajeista. Aspskär bird observatory is known for its Razorbills *Alca torda* and Common Guillemots *Uria aalge*. ARNO RAUTAVAARA

tamista aineistoista ja tämän jälkeen yhdistää aineistot vuosittain (tai jopa reaaliajassa) päivittyväksi tietokannaksi, joka kertoi esimerkiksi runsauden ja muuton ajoittumisen muutoksista ja tarjoaisi tutkijoille mahdollisuuden hyödyntää koko lintuasemaverkoston aineistoja yhdistetysti.

ASPSKÄR

Harri Malkio & Martti Hario

Aseman tärkein anti on ainutlaatuisen pitkä katkoton aikasarja saaristolinnuston parimääristä, joiden seuranta aloitettiin jo 1920-luvulla. Menetelmät ovat pysyneet samoina kautta vuosikymmenten (pesälaskennat), ja laskentoihin on lisätty lentopoikaslaskennat vuodesta 2012 lähtien.

Aspskär on Suomen pienimpiä saariston luonnonsuojelualueita mutta tiheimmin asuttuja: 30 maahehtaarilla (0,3 km²) pesi vuosina 2020–2022 1 666, 1 352 ja 1 317 lintuparia. Laskeva suuntaus kokonaisparimäärässä johtuu ruokin pesämäärän laskusta 850:stä 500:aan. Osa ruokeista on jättänyt pesimättä merikotkien saalistuksen alla, vaikka lintuja yhä on paikalla 2 000–3 000 yksilöä pitkin pesimäkautta. Etelänkiislat ovat toistaiseksi pysyneet entisissä lukemissaan, noin 80 pesivässä parissa. Viereisten Skarvenien räyskäyhdyskunta on myös säilynyt 90 parin kokoisena. Uusia pesimälajeja alueella olivat satakieli, pikkulokki ja naurulokki.

Saaristolintujen lentopoikastuoton selvitys onnistui vuosina 2020 ja 2021, mikä kerrytti

aineiston useimpien lajien osalta kymmeneen vuoteen. Selvitystyö 25 saaristolintulajin poikastuotosta on kuitenkin aikaa vievää ja vaativaa, ja on epäselvää, löytyykö riittävästi innokkaita, jotta seuranta pystytään nykyisessä laajuudessaan jatkamaan.

Aseman rengastustoiminta keskittyi alueen saaristolintujen poikasrengastukseen sekä muutaman viikon verkkorengastusjaksoihin keväällä ja syksyllä. Kolmen vuoden aikana rengastettiin yhteensä 7 766 yksilöä kaikkiaan 97 lajista. Eniten rengastettiin punarintoja, hippiaisiä ja pajulintuja. Saaristolinnuista rengastettiin mm. 179 etelänkiislaa, 108 räyskää ja 70 ruokkia. Uusia rengastuslajeja olivat merihanhi, harmaasorsa, naurulokki, pikkulokki, turkinkyhky ja tulipäähippiäinen. Etelänkiislan rengastusmäärä 108 vuonna 2022 on uusi vuosikohtainen ennätys.

Luotokirvisen lukurengasprojekti aloitettiin vuonna 2021. Ensimmäinen luenta saatiin syksyllä 2022 kahdeksan kilometrin päästä Hamnskäriltä.

Rengastuksen yhteydessä jatkettiin punkinäytteiden keruuta Turun yliopiston tutkijoille. Raflaavin löydös koski kiislayhdyskunnasta kesäkuussa 2020 löytynyttä merilintupunkkia (*Ixodes uriae*). Lajista on vain kaksi aikaisempaa havaintoa Suomesta. Nimensä mukaisesti se loisi merilintuja: pohjoisella pallonpuoliskolla mm. merimetsoja ja kiisloja, eteläisellä pingviinejä.

Läpimuuttavien lintukantojen seurannassa jatkettiin alueen pitkäaikaisinta projektia, yli 60 vuotta jatkunutta arktisten lintujen muuton seuranta. Havainnoissa korostuvat näkyvän muuton suuret vuosittaiset vaihtelut. Allimuuton parhaana päivänä 15.5.2021 laskettiin 130 000 muuttavaa allia, kun taas kevään 2020 koko allisumma oli 45 000 ja arktikan toistaisena pohjanoteerausvuonna 2022 vain 5 000 yksilöä; tuolloin allit matka-

sivat liian kaukana ulkomerellä tai öiseen aikaan. 2000-luvun keskiarvo on ollut sentään 191 000 allia. Myös arktikan havainnointi-aktiivisuus on vaihdellut jonkin verran.

Kahlaajamuutto oli runsasta 2020, jolloin muutti mm. 6 200 isosirriä. Sitä vastoin huonona keväänä 2022 isosirrejä määritettiin vain 300. Vuosien poikkeuksellisimpia massamuuttoja olivat 2.5.2020 nähdyt 1 000 pikkulokkia ja sepelhanhien kevään ennätyssumma vuonna 2020, kun 15.5.–5.6. laskettiin 244 000 yksilöä. Saman vuoden syksynä 14.10. laskettiin 72 000 muuttavaa hanhea. Syksyllä 2022 muutti lähes 75 000 allia.

Aspskärin etelänkiislakannan kuolevuuden seurannassa jatketaan vuosittaista aikuispyyntiä. Lähivuosina on tarkoitus uusia Aspskärin kiislojen survival-analyysi, joka viimeksi tehtiin vuonna 2013. Tuolloin vuosien 1975–2011 keskimääräinen vuosikuolevuus oli 10 %, kun se vuoden 1992 levämyrkykuolemien aikaan oli 60 %. Jälkimmäinen tulos kertoo myös yhdestä Aspskärin toiminnan tehtävistä, nimittäin ympäristökatastrofiien havaitsemisesta. Vuonna 2021 ruokkikuolemia todettiin Itä-Suomenlahden kansallispuiston yhdyskunnissa, mutta ne eivät ulottuneet Aspskärille asti.

Päivittäiset havainnot kootaan perinteisesti paperisille asemalomakkeille. Miehittäjät tallentavat osan lomakkeista Tiiraan. Kaikki miehittäjät eivät kuitenkaan tallenna lomakkeitaan Tiiraan, eikä tallennustyötä toistaiseksi ole tehty aseman puolesta, mutta asiaa on tarkoitus edistää. Vanhoja lomakkeita on digitointu osaksi Exceliin, osaksi suoraan Tiiraan. Excel-tiedostojen havainnot on tarkoitus siirtää Tiiraan, mikäli osaaminen riittää. Aseman aineistosta on digitoitu lähes kaikki asemakaavakaikajaksolta. Jäljellä on vuosien 1923–1976 aikajakso, jonka tieto on kerättävä päiväkirjoista ja muista lähteistä.

Arno Rautavaara ruokkii Kotilokkia eli "Juustomestaria" Aspskärin lintuasemalla. A familiar, cheese-eating Common Gull *Larus canus* at Aspskär bird observatory. ARNO RAUTAVAARA/KARI ALVINEN

Lintuasemat tunnetaan harvinaisuuksistaan. Aki Aintila ja Nico Niemenmaa ihastelevat Suomen kolmatta variegatus-sepeltaskua Hangon lintuasemalla toukokuussa 2020. The third Siberian Stonechat (ssp. variegatus) for Finland was seen at Hanko bird observatory in May 2020.

SEBASTIAN ANDREJEFF

HANKO

Aki Aintila

Helsingin Seudun Lintutieteellisen Yhdistyksen Tringa ry:n ylläpitämä Hangon lintuasema keskittyy vakiohavainnointiin ja rengastukseen kevään ja syksyn päämuuttokausien aikana. Aseman tehtävä on kiteytetty toimintasuunnitelmassa seuraavasti: ”Hangon lintuaseman tehtävänä on kerätä korkealaatuista seurantatietoa muuttolinnuista ja tuoda tieto avoimesti lintuharrastajien, tutkijoiden ja koko yhteiskunnan käyttöön. Seurantatyön jatkumiseksi asema kouluttaa uusia havainnoijia ja perehdyttää kaikenikäisiä luonnonystäviä lintuharrastukseen ja suojelutyöhön.” (Lehikoinen ym. 2019)

Kevään ja syksyn päämuuttokausien ajan pyritään havainnoimaan yhtäjaksoisesti. Keväällä 2020 pitkäaikaishavainnoijana työskenteli Tringan siviilipalvelusmies Nico Niemenmaa, syksystä 2020 alkaen päähavainnoijana työskenteli Aki Aintila. Muita aktiivisia havainnoijia ovat olleet Sebastian Andrejeff, Tatu Hokkanen, Jari Laitasalo, Markus Lampinen, Pyry Laurikka, Aleksi Lehikoinen, Aleksi Mikola, Petri Saarinen, Tomas Swahn ja Juho Tirkkonen.

Vuosien aikana aseman toimintaan on liittynyt mukaan uusia aktiiveja säännöllisten nuoris- ja opiskelijaretkien ansiosta. Asemalla on ollut myös yläasteikäisiä TET-harjoittelijoita ja Kesäsetelin avulla viikon tai parin viikon kesätyöjaksoina työskennelleitä nuoria sekä luonto-ohjaajan opintojen työharjoittelija.

Vuosina 2020–2022 asemanhoitajina ovat toimineet Kari Soilevaara, Jari Laitasalo, Hanne Kivimäki (2021 asti) sekä Aki Aintila (2022 alkaen). Haliastoimikunnan puheenjohtajia olivat Aleksi Lehikoinen (2021 asti) sekä Ina Tirri (2022 alkaen). Haliastoimikunta on kokoonnutunut aktiivisesti etäkokouksina ja kehittänyt aseman toimintaa muiden aktiivien kanssa. Asemarakennuksen makuuhuoneeseen tehtiin remontti kesällä 2020, perinteiset loppukesän talkoot järjestettiin kaikkina kolmena vuonna ja alkukevästä 2022 järjestettiin puutalkoot. Kesällä 2022 Gäsörsvikenille saatiin viimein uusi laidunalue. Tavoitteena on selvittää luon-

nonhoitotöiden linnustovaikutuksia Metsähallituksen kanssa tulevana vuosina.

Rengastustoiminnan pääpaino on edelleen syyskaudella, jolloin niemeä pitkin muuttavien pikkulintujen ja muiden maalintujen määrät ovat selvästi suurempia kuin keväällä. Vuosina 2020–2022 saatiin järjestettyä yhtäjaksoinen rengastus heinäkuun lopulta marraskuun alkuun, lukuun ottamatta syksyn 2021 lyhyitä taukoja. 2020–2021 kevätkausi- na saatiin myös pitkät rengastuskaudet, kun koronapandemian aikana muutama rengastaja pystyi viettämään pitkiä jaksoja asemalla. Katsausvuosina asemalla rengastettiin yhte-

Anita Bognomini, Aki Aintila ja Aleksi Mikola laskevat Gäsörsvikenin lintuja. Counting of stationary birds at Hanko bird observatory. SEBASTIAN ANDREJEFF

Vaikka lintuasematoiminnan tarkoitus on tiukan tieteellinen, saa hyvistä havainnoista iloitakin. Aleks Mikola tuulettaa, että sai kolme Halias-pinnaa yhdessä päivässä. The strictly scientific observation is often also fun – especially when you get three observatory ticks on one day. SEBASTIAN ANDREJEFF

sä 29 318 lintua. Uudet rengastajat ja havainnoijat ovat tervetulleita mukaan!

Vuosina 2020–2022 havaittiin asemalle uusina lajeina tiibetinhani (kesäkuu 2020), mustanmerenlokki (lokakuu 2021) ja idänturturikyhyhy (ssp. meena, RK:n käsittelyssä). 19.5.2020 Haliakselta löytyi Suomen kolmas *variegatus*-alalajin sepeltasku. Vuoden 2023 alussa Haliaksella on havaittu 316 lintulajia. Uusia suomenennätysmuuttoa havaittiin seuraavasti: kulorastas 2 959 m 3.10.2020, sini-tiainen 9 695 m 8.10.2020 ja pajusirkku 752 m 3.10.2021.

Muita huippumuuttoa olivat haahka 6 994 m 2.4.2020, kangaskiuru 220 m 10.10.2020, kuusitiainen 6 614 m 23.9.2020, kulorastas 1 299 m 2.10.2020, kurki 7 349 m 19.4.2021, vihervarpunen 19 616 m 13.9.2021 ja 17 877 m 10.10.2021, punatulku 2 217 m 23.10.2021, keltävästäräkki 3 543 m 20.8.2022 sekä kurki 19 107 m 20.9.2022.

Vakiohavainnoinnin ja rengastuksen lisäksi havainnoidaan vuosittain tarkemmin alueen pesimälinnustoa, haahkojen ja muiden vesilintujen poikuemääriä sekä harvalukuisten lajien reviirimääriä ja lasketaan vuonna 2018 Uddskatanille perustettu linjalaskentareitti. Touko–kesäkuussa 2021 tehtiin saaristolintulaskenat osana kansallista saaristolintuseuranta.

Haliaksen havaintoaineisto tallennetaan päivittäin digitaaliseen muotoon aseman tietokoneelle Pekka Iksen kehittämällä Lintuasemalomake-ohjelmalla. Vuonna 2020 aloitettiin tietokantajärjestelmän uusiminen verkkoselainpohjaiseksi Luonnontieteellisen keskusmuseon (Luomus) Suomen Lajitietokeskuksen alle yhteistyössä Helsingin yliopiston tietojenkäsittelytieteen opiskelijoiden kanssa. Lisäksi vanhojen muuttolomakkeiden tallennus on saatettu loppuun ja aseman aineisto on nyt kokonaan digitoitu. Haliaksen aineiston hyödyntämistä on kehitetty runsaasti viime vuosina. Aineiston päiväkohtaiset muut-

to- ja paikallismäärät ovat avoimesti ladattavissa aseman www-sivuilta, lisäksi aineisto viedään Luonnontieteellisen keskusmuseon koordinoimaan Suomen Lajitietokeskukseen (*laji.fi*). Molemmat aineistopakettit päivitetään kerran vuodessa.

Vuosien 2020–2022 aikana Haliaksen aineistoa on käytetty kahden biologian alan väitöskirjan osatöissä, kahdessa vertaisarvioidussa artikkelissa ja yhdessä biologian alan opinnäytetyössä. Ensimmäisen väitöskirjan yhdessä osatyössä tutkittiin, miten lämpötilojen vuotuinen vaihtelu muuttoreiteillä satojen tai jopa yli tuhannen kilometrin päässä vaikuttaa lintujen Suomeen saapumisen ajoitukseen (Halkka 2020). Toisen väitöskirjan osatyössä käsiteltiin vaelluksella olevien valkoselkätikkojen määrien vaikutusta asutettujen reviiirin määrään (Lehikoinen 2020). Halias oli mukana myös kirjassa *Linnu ja ilmasto – Matka muuttuvaan luontoon* (Pihlajaniemi ym. 2020) sekä useassa *Tringa*-lehden julkaisussa. Lisäksi aseman toiminnasta on tiedotettu aktiivisesti aseman Facebook- ja Instagram-tileillä.

Haliaksen opastus- ja retkitoiminta on kehittynyt viime vuosina huomattavasti, erityisesti loppuvuonna 2020 päättyneen Lintumatkailu Hangan Tulliniemellä -hankkeen pohjalta. Haliaksella järjestetään opastettujen linturetkien lisäksi aseman toimintaa esitteleviä yleisökierroksia sekä tilausopastuksia. Lisäksi asemalla jatketaan esimerkiksi paikallisyhdistysten retkien sekä koululaisryhmien opastuksia. Syksyllä 2020 järjestettiin 30 ja syksyllä 2021 27 opastettua retkeä tai yleisökierrosta, THL:n ja BirdLife Suomen ohjeistusten mukaisesti. Vuonna 2022 määrä nousi jo 51 opastukseen ja retkeen!

Toimintaansa kehittävä ja ammattimaistuva lintuasema tarvitsee edelleen tukijoita. Vuoden 2019 alussa perustetun aseman tukiverkoston, Haliaksen ystävien, suosio on kasvanut tasaisesti. Tukijaksi voivat liittyä kaikki linnuista ja

luonnosta kiinnostuneet. Ystävät saavat vuosimaksua vastaan kolme uutiskirjettä vuodessa, pyrstötiäispussin sekä opastetun retken asemalle. Aseman toimintaa ovat tukeneet myös useat muut tahot, jotka on mainittu osoitteessa www.halias.fi. Lämmin kiitos kaikille tukijoille ja havainnointiin osallistuneille!

HÖYTIÄINEN

Markku J. Huttunen

Höytiäisen kanavan lintuaseman (HÖYLAS) toiminnan pääpaino oli rengastuksessa ja oli perinteisesti aktiivisinta syyskaudella. Vakioverkkoypynnin, 12 verkkoa, ohessa käytettiin 1–6 lisäverkkoa sekä 1–11 kahlaajakatiskaparia. Kesäisin rengastettiin pesäpoikas ja emolintuja aseman lähistöllä. Talvilintuja ruokittiin ja pyydettiin keskimäärin kerran viikossa.

Asemalla rengasti vuosittain enemmän tai vähemmän säännöllisesti 5–6 asemarengastajaa. Rengastusten määrä vaihteli: vuonna 2020 päästiin selvästi yli pitkän ajan keskiarvon, mutta 2021 ja 2022 jäätii huomattavasti alle (38 vuoden keskiarvo = 3 875). Runsaimmat verkkolajit olivat urpiainen, pajulintu, sinitäinen ja talitiainen. Lajimäärä oli vuosittain 66, 62 ja 59.

Keskimäärin hieman yli puolet miehitysvuorokausista osuu syyskaudelle. Asemalla tulisi satsata entistä enemmän pesimäaikaiseen pyyntiin ja lisäksi paikata syyskauden aukkoja erityisesti heinä–elokuun osalta. Höylas on profiloitunut viime vuosien aikana pimeäaikaiseen kurppien pyydystämiseen: taivaanvuohen ja jänkäkurban kokonaismäärät lasketaan jo sadoissa.

Syksyllä 2020 vaellusliikehdintää oli kuusitiäisillä (194 rengastusta) ja hippiiäisellä (220 rengastusta). Syksyn 2021 tiäisvaellus jäi vaatimattomaksi; pyrstötiäisiä sentään saatiin kohtalaisesti (87) ja tiltalteja runsaasti (113). Asemalle uusiksi rengastuslajeiksi kirjattiin viirupöllö toukokuussa 2020, kun pesivä naaras ja kolme pesäpoikasta rengastettiin aseman lähikoivikosta, sekä tikli tammikuussa 2021. Yllätys oli aseman vakioverkosta kesäkuussa 2020 saatu pikkusirkkupari, joka luultavimmin pesi Höytiäisen kanavan suistoalueella. Ennätyskellisesti Suomessa esiintynyt pohjansirkku tuotti myös Höylasille syksyllä 2021 ennätyslukeman (56), joka vielä parani vuonna 2022 (92). Vuoden 2022 harvinaisimpina lajeina rengastettiin kuovisirri (aseman 4.) ja trundrakurmitsa (aseman 5.).

Lintuasemaa ylläpitävä Pohjois-Karjalan lintutieteellinen yhdistys on viime vuosina aktiivisesti hakenut rahoitusta lintuaseman rakennuksen uusimista varten. Rahoitus on vihdoin saatu, ja nyt odotellaan uuden asemarakennuksen pystyttämistä. Aseman tulevaisuudennäkymät ovat tällä hetkellä valoisammat kuin aikoihin. Silti asemalle kaivataan uusia aktiivisia toimijoita. Vuoden 2022 marraskuussa vaihtui asemanhoitaja paikkakunnalta muuton vuoksi. Allekirjoittaneen tilalla uutena asemanhoitajana aloitti Johanna Lakka.

Jurmon merisirriprojekti jatkuu edelleen. Rengastamassa Masi Kopsa ja Sebastian Andrejeff. Dozens of Purple Sandpipers *Calidris maritima* are ringed annually at Jurmo bird observatory. VALTERI SALONEN

JURMO

Kim Kuntze

Turun Lintutieteellisen Yhdistyksen (TLY) ylläpitämän Jurmon lintuaseman toiminnan tavoitteena on ympärivuotinen laadukas muuttavien ja paikallisten lintujen havainnointi. Talvikauden ulkopuolella havainnoinnin rungon muodostavat aamuinen vakiovuotoseuranta ja kaksi lepäilijälaskentareittiä (länsi- ja itäreitti), kevät- ja syyskaudella lisäksi varpuslintujen vakio rengastus kahdella rengastusalueella (suo ja männikkö).

Havainnoinnin kattavuus pysyi viime vuosien tavoin huipputasolla: toimintavuorokausia oli vähimmilläänkin 323 kappaletta koronavuonna 2020 ja enimmillään 332 vuonna 2021. Vähät havainnoimattomat päivät ajoittuivat kesälle ja talvelle. Kesäkuukausien havainnointiin on pyritty panostamaan, mutta viimeisten aukkojen paikauksessa on edelleen parantamisen varaa. Silti Jurmon aineiston tärkein anti on nimenomaan ympärivuotinen, kaikista lajiryhmistä kattavasti aineistoa tuottava ja hyvin vakioitu havainnointi. Tämä on mahdollista muun

muassa hyvien kulkuyhteyksien ja erinomaisessa kunnossa olevan asemarakennuksen ansiosta.

Rengastusvuorokausien määrä pysyi jakson aikana suurena: 151–173–160. Maaliskuun loppupuolelta kesäkuun alkuun ja elokuun loppupuolelta marraskuun alkuun rengastus oli pääosin katkotonta. Rengastuksia kertyi 52 142 ja rengastuslajeja 124. Eniten rengastettiin punarintoja (19 054), hippiaisiä (13 039) ja laulurastaita (2 606). Maininnan arvoisia määriä ovat lisäksi 283 merisirriä, 28 lehtokurppaa, 951 peukaloista ja 1 050 mustapääkerttua. Rengastuslajistoon kuuluivat myös peräti seitsemän eri vesilintua, luhtakana ja pulmunen. Merisirrien lukurengastusprojekti tuotti jälleen lisää tietoa tästä Jurmon aseman vaakunalinnusta niin ulkomaanlötöjen kuin ikäennätysten muodossa.

Tarkastelujakson aikana havaittiin viisi Jurmolle uutta lajia, havaitsemisjärjestyksessä harmaapääsirkku 10.5.2020, arotasku 12.10.2020, aavikkotulkku 2.–3.6.2021, pikkukiuru 12.–15.5.2022 ja siperianuunilintu 25.9.2022. Lisäksi 1.11.2021 löytyi saarelle uutena *phoenicuroides*-alalajin mustaleppälintu. Harmaapääsirkku ja mustaleppälintu myös rengastettiin, samoin Suomen ensimmäinen verkkoon lentänyt mehiläissyöjä. Muita mainittavia harvinaisuuksia olivat mm. Jurmon toinen tundravikla, neljäs ja viides seppelasku sekä toinen lapinuunilintu. Hurjasti runsastuneita tulipäähippiaisiä kirjattiin peräti 15 ja ennennäkemättömän runsaana esiintyneitä sinipyrstöjä 16.

Sykähdyttäviä olivat myös useat suuret määrät. Merisirri on runsastunut, ja 14.11.2020 havaittiin huima 820 yksilön muutto sekä 233 paikallista yksilöä. Vielä voimakkaammin runsastuneita telkkiä laskettiin saaren ympäristöstä 6.9.2021 peräti 15 725 yksilöä. Samana vuonna 10.5. oli vuosikym-

Vakioitu rengastus on olennainen osa Jurmon lintuaseman toimintaa. Verkkopaikkojen pitkospuutalkoissa Kim Kuntze, Masi Kopsa ja Antti Sintonen. Ringing infrastructure maintenance at Jurmo bird observatory. SEBASTIAN ANDREJEFF

Jurmo tunnetaan hyvänä kahlaajapaikkana. Tässä Aapo Sirén rakentaa uusia kahlaajakatiskoja. Wader ringing equipment being built. SEBASTIAN ANDREJEFF

menen pudotuskeli, kun pitkä pohjoisvirtaus päättyi lämpimään matalapaineeseen. Jurmossa laskettiin tuon päivän aikana muun muassa 488 mustapääkerttua. Erikseen voisi mainita monena talvena havaitut lukuisat talviset kahlaajat: kapustarinta, karikukko, iso- ja suosirri sekä punajalkaviklo.

Saaren pesimälinnusto selvitettiin viiden vuoden tauon jälkeen vuonna 2020. Kartoituksista vastasivat Pekka Alho ja Marko Dahlman (Alho 2020). Pesivänä tavattiin 58 lajia ja yhteensä 449 lintuparia. Ilahduttavasti kiurureviirejä laskettiin peräti 96. Pesimäkanta on kasvanut 2000-luvulla, kenties maisemaa avanneiden raivausten ja laidunnuksen ansiosta. Kirjokerttuja pesi kaksi paria, ja yksi eteläsuosirripari sinnittelee vielä Varsinais-Suomen viimeisellä pesimäpaikalla. Karikukko ja niittykirvinen ovat kadonneet pesimälinnustosta, vaikka ne olivat aikoinaan saaren tyyppilajeja. Tiirat ovat siirtyneet pääosin pesimään länsipuolelle Skalmörenille, jolla pesii muun muassa kolme pikkutiirparia, tietävästi Saaristomeren ainoat.

Aseman aineistojen digitointiprojekti saatiin loppuun vuonna 2020. Tämän jälkeenkin on tallennettuja havaintoja täydennetty ja korjattu. Koko aineisto on nyt Tiirassa, ja päivittäiset havainnot tallennetaan suoraan sinne. Aineisto on vapaasti käytettävissä tutkimukseen, ja vuoden 2023 aikana se on tarkoitus jakaa suoraan mahdollisille yhteistyökumppaneille Suomen ja Euroopan yliopistoissa.

Toukokuussa 2022 tuli kuluneeksi 60 vuotta Jurmon lintuaseman perustamisesta. Juhlavuoden kunniaksi TLY julkaisi joulukuussa

kirjan Jurmon linnut – lintuaseman vaiheita vuodesta 1962 (Kuntze ym. 2022). Teos koostuu kolmesta osasta. Ensimmäinen osa käsittelee saaren luontoa alansa johtavien asiantuntijoiden kertomana. Toisessa osassa käydään läpi lintuaseman historia ja toiminta sekä vuosikymmenten varrella kertynyt aineisto ja miten sitä on hyödynnetty. Viimeinen osa esittelee saarella vuoden 2021 loppuun mennessä havaitut lintulajit. Peräti 432-sivuinen kirja on kiitos ja kunnianosoitus kaikille asemalla havainnoineille ja muille henkilöille sekä yhteisöille, jotka ovat tukeneet aseman toimintaa. Samalla kirjan toivotaan parantavan tietämystä linnustosta ja sitä uhkaavista tekijöistä sekä edistävän lintuasema-aineiston hyödyntämistä tieteessä. Jurmon havaintoaineistoja käsitellään myös toisaalla tässä vuosikirjassa.

Asemanhoitajina toimivat katsausvuosina Jorma Hellstén ja Kim Kuntze. Havainnoijien kärkekymmenikköön kuuluivat Timo K. Palomäki (492 vrk), Vesa Virtanen (232), Jari Heltola (170), Arto Aaltonen (118), Kim Kuntze (108), Jouni Saario (100), Jyrki Normaja (97), Meri Öhman (87), Masi Kopsa (81), Kari Tuominen (80) sekä Sebastian Andrejeff ja Juhan Virtanen (73). Vähintään kuukauden tällä ajanjaksolla asemalla viettäneitä henkilöitä oli 26 ja havainnoijia kaikkiaan 204. Vuorokausiin on laskettu vain päivät, joiden aikana kyseinen henkilö osallistui havainnointiin.

Säännöllinen julkaisutoiminta on tärkeää havainnoijien motivaation ylläpitämiseksi. Kirjan lisäksi juhluvuonna jäsenlehti Ukulissa julkaistiin kooste 60 vuoden huippuhetkidistä

(Kuntze 2022) sekä muistoja vuosien varrelta (TLY 2022). Aseman vuosikertomukset on julkaistu niin ikään Ukulissa. Lisäksi havainnoijien kiittämiseksi TLY:n www-sivuilla (www.tly.fi) on julkaistu vuosittain kontrollikooste sekä erilaisia tilastoja, mm. muutto- ja päiväsummaennätykset, kalenteripäiväkohtaiset lajimääräennätykset ja kunniataulukkoja havainnoijista ja rengastajista. Jurmon lintuaseman Facebook-sivulla julkaistaan aseman tuoreita havaintoja ja muita uutisia.

Kiitos kaikille aseman hyväksi toimineille! Hyvän havainnointi- ja rengastustehokkuuden ylläpitämiseksi uudet kasvot ovat tervetulleita havainnoimaan ja rengastamaan asemalle. Erityisesti havainnoijia ja rengastajia tarvitaan toukokuun loppuun, kesäkuulle ja elokuulle. Lisäksi aseman toimintaa on mahdollista tukea esimerkiksi ostamalla Jurmon linnut -kirja. Lisätiedot osoitteesta www.tly.fi > Jurmon lintuasema.

KANGASALA

Kim Kuntze

Kangasalan lintuaseman aktiviteetit ovat rajoittuneet 2000-luvulla loppukesän ja alkusyksyn verkkorengastukseen Kirkkojärven rantapensaikossa ja muistuttavat enemmän sisämaan seurantapyyntiä kuin varsinaista lintuasematoimintaa. Vuodesta 2014 alkaen on pyritty toteuttamaan vähintään yksi mutta mieluiten useampia pyyntiaamuja kussakin kymmenen vuorokauden jaksossa 24.6.–21.9. välisenä aikana. Tavoitteeseen päästiin vuoteen 2021 asti, mutta viimeisenä katsausvuonna moni kymmenen päivän jakso jäi vaille pyyntiä rengastajien määrän supistuttua entisestään. Pyyntiaamuja oli vuosina 2020–2022 15, 14 ja 8. Pyyntit on pääsääntöisesti toteutettu vakioidusti 17 verkolla.

Rengastuksia kertyi koko jaksolla 2 279, kontrolleja lisäksi 462. Runsaimmat rengastuslajit olivat perinteiseen tapaan pajulintu (340), ruokokerttunen (296), punarinta (221), sinitäinen (184) ja lehtokerttu (182). Harvinaisuuksiltaan vältyttiin, mutta luhtakana ja kaksi pensassirkkalintua ilahduttivat rengastajia. Kenties mainittavin luku on 45 rengastettua viitakerttusta.

Katsausvuosina lintuasemalla toimivat rengastajina Arto Miikkulainen (15 aamua), Vesa Tuominen (10), Kim Kuntze (9), Toni Eskelin (2) ja Markus Miettinen (1). Asemanhoitajana toimi vuosina 2020–2021 Vesa Tuominen, viimeisenä vuonna Hannu Nyström. Kiitos kaikille rengastajille ja avustajille!

Tällä hetkellä Kanlasin tulevaisuus on avoin. Entisten ja nykyisten asema-aktiivien kesken on pohdittu lintuasemastatuksesta luopumista ja sen sijaan SSP-paikan perustamista alueelle. Tosiasia nimittäin on, että nykyvuotoisena lintuaseman toiminta ei ole riittävää tuottaakseen käyttökelpoista aineistoa, mutta SSP-paikkana se olisi arvokas osa valtakunnallista verkostoa. Aika näyttää, onko Kanlas mukana seuraavassa lintuasemakatsauksessa.

Havainnoijat Lågskärin rengastuskopilla: Tapio Aalto, Hannu Kormano, Ville-Veikko Salonen ja Henrik Lindholm. Observers having a break at Lågskär bird observatory. SEBASTIAN ANDREJEFF

LÅGSKÄR

Johan Ekholm

Lågskär on Ahvenanmaan paras lintupaikka, ja lintuasema on Ålands fågelskyddsföreningin tärkein tapa hankkia tietoa lintukantojen muutoksista. Miehitysaktiivisuus on ollut koronavuotta 2020 lukuun ottamatta hyvä. Samat, pääosin manner-Suomesta tulevat havainnoijat ovat vastanneet havainnoinnista vuodesta toiseen, mikä auttaa vakioimaan toimintaa. Parina viime vuonna saarella on ollut myös nuoria lintuharrastajia kokeneempien miehittäjien kanssa. Ilman Ahvenanmaan ul-

kopuolelta tulevia havainnoijia emme olisi pystyneet ylläpitämään lintuasematoimintaa. Olemme kiitollisia tästä työstä.

Koronapandemian ensimmäisenä keväänä 2020 jouduttiin rajoittamaan miehittäjämäärää. Se vaikutti aseman toimintaan: monet eivät päässeet tulemaan, toiset jättivät omaehtoisesti tulematta. Asemalle saatiin havainnointia vasta vapuksi, ja koko vuonna asema oli miehitetty vain 107 vuorokautta.

Vuonna 2021 asema oli miehitetty 185 vuorokautta. Lukema on paras pitkään aikaan. Ensimmäiset havainnoijat saapuivat saareen jo maaliskuun loppupuolella, mistä alkaen ase-

malla oli miehitystä yhtäjaksoisesti kesäkuun puoleenväliin. Kesälläkin saarella oli hyvin porukkaa, ja saimme laskettua vesilintujen poikaset. Muun muassa harmaasorsan ja tukkasotkan poikasmäärät olivat hyviä. Syksyllä asemalla oli väkeä syyskuun puolestavälistä lokakuun puoleenväliin.

Vuonna 2021 aloitettiin Ahvenanmaan maakuntahallituksen kanssa vuosittaiset haahkainventoinnit. Viikoittain huhtikuun puolivälistä kesäkuun alkuun asti lasketaan merellä olevat haahkat, jotka jaetaan kolmeen ryhmään: vanhat koiraat, naaraat ja nuoret koiraat. Toukokuun puolivälissä lasketaan hautovat haahkanaarat koko saarelta. Lisäksi kesäkuussa ja heinäkuun alussa lasketaan poikasia. Pesivien haahkojen määrä on kasvanut, mutta eloon jäävien osuus poikaisista on edelleen huono. Nämä inventoinnit jatkuvat vielä muutamana seuraavana vuonna.

Vuonna 2022 asema oli miehitetty 170 päivänä, mikä on hyvä tulos. Ensimmäiset havainnoijat saapuivat asemalle huhtikuun toisella viikolla ja yhtäjaksoinen miehitys jatkui kesäkuun puoleenväliin. Kesälläkin saarella oli hyvin havainnointia. Syksyn havainnointijakso kesti syyskuun lopusta lokakuun kolmannelle viikolle. Syksyn sää oli vaihteleva, ja kuljetuksia asemalle jouduttiin siirtämään lyhyellä varoitusajalla. Tämän vuoksi monet miehittäjät peruivat tai lyhensivät jaksojaan. Syksyllä 2022 järjestimme yhdistyksen jäsenille tutustumisretken lintujen rengastukseen.

Rengastusvuorokausia kertyi 55, 70 ja 60, rengastuksia puolestaan yhteensä 20 118. Eniten rengastettiin punarintoja ja hippipiisiä.

Lajeja havaittiin vuosittain 208, 221 ja 216. Ensimmäisen katsausvuoden parhaita

Karoliina Hämäläinen, Pirita Latja, Tomas Swahn ja Tapio Aalto tutkivat katsausvuosina monin paikoin ennätysellisen runsaana esiintynyttä sinipyrstöä. Bluetail Tarsiger cyanurus was common during these years. This one was ringed at Lågskär bird observatory. SEBASTIAN ANDREJEFF

Aamuvakio Lågskärin majakalla. Janne Koskinen, Pirita Latja, Ossi Tahvonen ja Johannes Silvonon. Morning migration watch at Lågskär bird observatory. SEBASTIAN ANDREJEFF

havaintoja olivat siperianuunilintu, pilkaniska, punakottarainen ja punajalkahaukka. Vuonna 2021 havaittiin kaksi asemalle uutta lajia, yöhaikara toukokuussa ja aavikkokultarinta syksyllä. Muita hyviä havaintoja tältä vuodelta olivat vaaleakultarinta, eteläsatakieli, isovesipääsky, ruokosirkkalintu ja kuningaskalastaja. Vuoden 2022 parhaimmistoa olivat isovesipääsky, ruskouunilintu, amerikkajääkuikka ja taviokuurna.

Kaikki ulkoremontit on nyt tehty. Tästä lähtien tehdään huoltotöitä talon sisällä. Vuonna 2020 uusittiin talon aurinkopaneelit ja vedettiin sähköjohtoja kaikkiin asuntoihin. Nyt kaikissa huoneissa on valaistus sekä pistorasioita puhelinten, tietokoneiden ja kameran akkujen lataamiseen. Kaivolle rakennettiin uusi kansi. Vuonna 2022 asemal-

le ostettiin kannettava tietokone havaintojen Tiiraan tallentamista varten. Keväällä 2022 tehtiin pientä pintaremonttia ns. kolmospuolella: keittiön asennettiin uusi kaasuhella ja tiskipenkki vaihdettiin uuteen pöytälevyyn. Tuleva projekti on tulisijojen korjaus. Keittiöiden puuhellat tarvitsevat pientä remonttia, savupiippuihin pitää asentaa suojaverkot ja ns. kakkosaston kakluuni pitää peruskorjata.

Tällä hetkellä Lågskärin tulevaisuus näyttää hyvältä. BirdLifen lintuasematuella yritämme vähän korjata taloa, mutta iso osa tuesta menee rengastustoiminnan parantamiseen: ostamme loukkuja, kahlaajakatiskoja ja uusia verkkotelineitä. Vanhaa havaintoainestoa tallennetaan paraikaa Tiiraan. Kaikkiaan 79 kansiossista 30 on nyt digitoitu.

NORRSKÄR

Jouni Kannonlahti

Merenkurkun Lintutieteellinen Yhdistys ry (MLY) on vuodesta 2012 ylläpitänyt Norrskärin lintuhavaintoasemaa. Miehitysaktiivisuus on ollut melko maltillista koko toimintajakson ajan. Lähinnä syyskuun loppupuolelle ja lokakuun alkuun on saanut havainnointia, mutta muuten aktiivisuudessa olisi huomattavasti parantamisen varaa. Katsausvuosina miehityspäivien lukumäärä on laskenut samaa tahtia, kun venekyydin hinta Raippaluodosta on noussut. Omalla veneellä saareen pääsee edullisesti, jos omaa riittävästi veneilykokeusta ja merikelpoisen veneen.

Toiminnan pääpiirteitä lintuhavaintoasemalla ovat aamuvakio ja vakioireitin laskeminen. Pesimäaikaan huhti–heinäkuussa alueella on liikkumisrajoituksia: liikkuminen on sallittua ainoastaan sataman ja majakan välisellä polulla ja rakennusten läheisyydessä. Polku kulkee kuitenkin harjannetta pitkin ja asema sijaitsee saaren korkeimmalla kohdalla, joten kaukoputken ja kiikarin avulla koko alue on varsin hyvin havainnoitavissa rajoitusaikana. Kaikki havaintoaineistot tallennetaan suoraan Tiiraan.

Lintuasemasta löytyy lisätietoa yhdistyksen www.sivuilla osoitteesta www.merenkurkun-lity.net.

Norrskärin lintuasemasaarella on vain pieniä metsiköitä, muuten maasto on avointa. Ympäröivät merialueet ovat vesilintujen suosiossa. The island of Norrskär has only a few small pockets of trees. KIM KUNTZE

Raasion lintuasemalla panostetaan etenkin kahlaajien rengastukseen. Harvinaisin rengastettu kahlaaja oli tarkastelujaksolla lampiviklo.
The Marsh Sandpiper Tringa stagnatilis was one of the rarest birds ringed at Raasio bird observatory. HANNU KÄRKKÄINEN

RAASIO

Markku Ukkonen

Raasion altaalla jatkettiin perinteisin menoin: toiminta keskittyi koko kolmivuotiskajon ajan muuttokahlaajien katskapyyntiin. Toisena tärkeänä aktiviteettina on ollut varpuslintujen verkkorengastus ranta-alueiden pensaikkovyöhykkeellä. Eniten pyyntipäiviä oli kesäkuun lopulta syys-lokakuun vaihteeseen (eri vuosina ajalla 26.6.–13.11. 55–67 pyyntipäivää). Menneitten vuosien tapaan toukokuulle ja kesäkuun alkuun ajoittuneita kevätpuolen pyyntejä oli vähän, vuosittain vain 7–15 päivänä. Miehityspäivien määrä lisäytyi hieman edellisistä vuosista. Kahlaajapyynnissä käytettiin myös ääniatrappeja altaan muille lietteille pysähtyneiden yksilöiden houkuttelemiseksi katskoiden äärelle. Atrappi oli käytössä myös mm. pohjansirkun teemapyynnissä. Altaan pesätörmältä pyydystettiin törmäpääskyjä.

Rengastustoiminnan yhteydessä päivärutiinina on ollut levähtävien kahlaajien laskenta, jota ovat täydentäneet altaan lintutornilta teh-

dyt kahlaajalaskennat sellaisina päivinä, kun asemalla ei ole ollut miehitystä. Lintuasemaverkostossamme Raasio on profiloitunut kahlaajien rengastamisessa; aseman 35-vuotisen toimintahistorian aikana altaalla on rengastettu kahlaajia enemmän kuin tuona aikana millään muulla lintuasemallamme. Raasion 20 000 kahlaajarengastus puristettiin 17.8.2022.

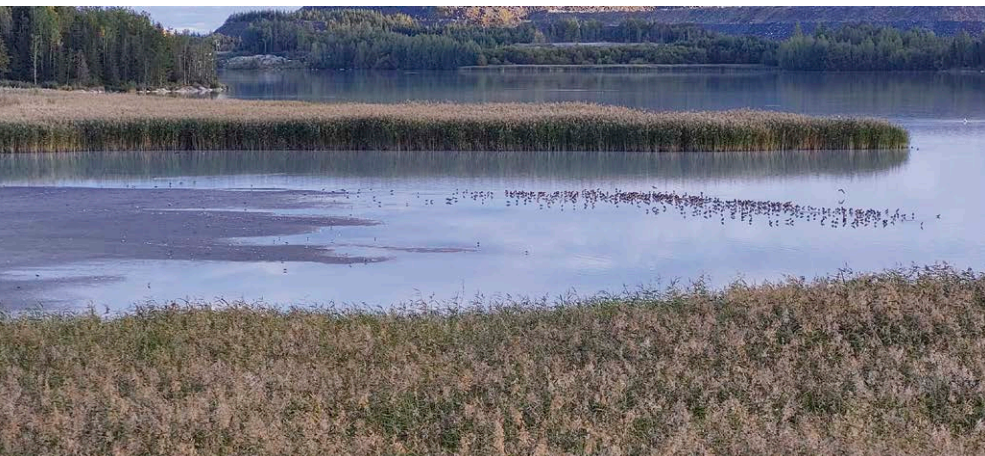
Tarkastelujakson aikana Raasiossa renkaita kiinnitti kahdeksan rengastajaa, joista neljä (Hannu Kärkkäinen, Klaus Salo, Anu Tillanen, Markku Ukkonen) pulttasi kaikkina vuosina. Jakson rengastussaldoksi summautui 8 038 yksilöä, joista kahlaajia 1 998, vesilintuja 68 ja muita lajeja 5 972 yksilöä. Kolme eniten rengastettua lajia olivat pajulintu (1 210 yks.), liro (1 179) ja pohjansirkku (632). Vuosien 2021 ja 2022 rengastussummat olivat järjestyksessään aseman uusia kausiennätyksiä.

Kuitenkin kahlaajien osalta jäätiin edelleen selvästi jälkeen 1990-luvun vuosista, jolloin useimpina vuosina rengastettiin yli tuhat kahlaajaa. Sama kahlaajajhytyminen ilmenee altaan lepäilijälaskentatadassa. Hiipuva suun-

taus johtuu erityisesti altaalla syysmuutolla levähtävien sirrien vähenemisestä 2000-luvulla, mikä saattaa heijastaa ainakin joidenkin sirripopulaatioiden todellista hupenemista. Erityisesti pikkusirrin syksyiset lepäilijämäärät ovat romahtaneet – nykyisin lajin edustajia on nähty vuosittain yhteensä korkeintaan joitakin kymmeniä, kun parikymmentä vuotta takaperin pikkusirrejä saatiin vuosittain renkaisuinkin sadoittain. Tulkintaa hankaloittaa levähtävien sirrien suosimien avolietteiden alan pieneminen. Liro jatkoi esiintymistään aseman valtiaskahlaajana, ja muutoinkin tarkastelujakson kahlaajakirjo altaalla oli viklovoittoinen: kelpoja rengastusmääriä saatiin myös mm. valkoviklolle (80 yks.) ja rantasipille (114).

Pohjansirkkuja rengastettiin elo-syyskuun vaihteen teemapyyntien tuloksena ennätysmäisesti erityisesti vuosina 2021 ja 2022. Jonkin aikaa lähes kadoksissa olleiden keltavästäräkin ja ruokokertusen määrissä tapahtui toiveikasta elpymistä tarkastelujakson aikana. Tiltalti on runsastunut Raasion verkkosaaliina. Kahlaajista myönteisenä ilmiönä oli mm. suokukon vahva esiintyminen syksyllä 2022, mikä saattoi vihjata lajin alhon ainakin tilapäisestä helpottumisesta. Kolmivuotiskajolla saatiin kaikkiaan yhdeksän uutta rengastuslajia. Kahlaajista ainoa uusi rengastuslaji oli punakuiri, järjestyksessään aseman 30. kahlaajarengastuslaji. Rengastusten harvinaisuusosastoa edustivat mm. pyy (1), lampiviklo (1), sinipyrstö (2), taigauunilintu (2), taviokuurna (4) ja pikkusirkku (7). Listattakoon tähän mukaan myös altaalla kesäkuun alussa 2020 havaittu siperiansirri.

Aseman toimintaraportit on julkaistu vuosittain Lintuyhdistys Kuikan jäsenlehdessä. Raasion kirjatut kahlaaja- ja vesilintuhavainnot sekä kirjatut havainnot harvinaisemmista lajeista ovat pääosin Tiiran tietokannassa vuodesta 2006 alkaen, sitä vanhemmat havainnot vain pieneltä osin. Puutteena on ollut myös se, että osa altaan tornihavainnoijien ja ase-

Levähtäviä kahlaajia Raasion lietteillä. Resting waders on the mudflats of Raasio.
 HANNU KÄRKKÄINEN

mamiehittäjienkin havainnoista, myös kahlaajien osalta, on jäänyt kirjaamatta minnekään! Kaikki rengastus- ja kontrollitiedot ovat luonnollisesti Rengastustoimiston tiedostoissa.

Aseman alue on Yara Suomi -kaivosyhtiön teollisuusaluetta, jossa Yara on ohjeistanut liikkumista. Mm. aseman alueella toimiminen on rajattu vain rengastajille ja heidän avustajilleen. Yaran toimesta kahlaajien pyyntihietikko on lanattu säännöllisesti. Lisäksi hietikon lieterannan kasvillisuutta on jouduttu pitämään kurissa toistuvilla niittämisisillä. Kaudella 2021 ja 2022 Hannu Kärkkäinen urakoi rantapensaikkoja raivaten, mitä puuhaa jatetaan tulevana kautena. Lisäksi kesällä 2022 osa pusikoista liiskattiin kaivinkonetyönä ja samalla hietikkoalueelle kauhottiin lähes satametrinen pätkä uutta pesimätörmää törmäpääskyjen käyttöön. Tavoitteena on houkutella paikalle lisää pesijöitä ja tehostaa aseman alueelle asettuneen törmäpääsky-yhdyskunnan pesimätuloksen seuranta ja pesijöiden kontrollointeja. Kauden 2023 yhtenä hankkeena on saada uusi rengastus- ja varastotila ikälöpun rengastusparakkimme tilalle.

RÖNNSKÄR

Jukka Hintikka

Rönnskärin lintuasema on perustettu vuonna 1961. Aseman toiminta on jatkunut vakiintuneeseen tapaan myös vuosina 2020–2022. Pääpaino on ollut kevät- ja syysmuuton aikaisessa havainnoinnissa ja rengastamisessa, ja alkukesällä on keskitytty pesivän saaristolinnuston seurantaan.

Asemaa hallinnoi Rönnskärin Lintuaseman Tuki ry, jossa ovat jäseninä Tringa, Kirkkonummen kunta ja Kirkkonummen ympäristöyhdistys.

Aseman tärkeimmät aineistot ovat vakioitu muutonhavainnointi ja rengastus (aamuvaakio ja rengastusvaakio) sekä pesivän saaristolinnuston seuranta, jota on toteutettu saman protokollan mukaisesti vuosittain 1980-luvun loppupuolelta. Rengastusvaakiossa jonkinmoinen ongelma on saaren pusikoituminen. Vaikka verkkolinjojen ympäristö pystytään raivaamaan vuodesta toiseen samantyyppiseksi, alun perin lähes puuton ja avoin saari on pikkuhiljaa muuttumassa metsäiseksi. Saaristolinnuston seurantaan on toistaiseksi riittänyt innokkaita rengastajia, tosin esimerkiksi haahkojen rengastus- ja kontrollointiprosentti on laskenut selvästi. Tämä tuskin johtuu ainoastaan haavimiesten vanhenemisesta, vaan haahkat ovat ilmeisesti muuttuneet aremmiksi mahdollisesti merikotkan saalistuksen vuoksi.

Miehittäjien määrä on säilynyt kohtuullisena. Koronavuonna 2020 asema oli jopa erinomaisesti miehitetty, vaikka vierailijoiden määrää rajoitettiin yksi porukka kerrallaan -periaatteen mukaisesti. Rengastajien määrä on myös pysynyt suurin piirtein samana, mutta yhteinäistä rengastusta läpi muuttokausien ei tällä määrällä kuitenkaan pystytä kattamaan.

Rönnskär on osallistunut kirkkonummelaisille, erityisesti koululaisille suunnattuun Porkkalan lintuviikkoon. Tätä toimintaa on tarkoitus jatkaa. Asemalla järjestettyjen rengastuskurssien maasto-osuuksiin tuli tauko

pandemiovuosien myötä, mutta niitä saataan jatkaa.

Rönnskär on edelleen luvanvarainen sotilasalue, jonne kulku on järjestetty omalla veneellä. Kelirikkoaikaan apua on saatu Porkkalan merivartiostolta. Aseman Buster alkaa olla vaihdon tai peruskorjauksen tarpeessa, ja lisäksi asemarakennus vaatii lähivuosina remontin jatkamista mm. itäpäädyn ulkoseinien suhteen.

Aseman havaintoaineisto on tallennettu suoraan tietokoneelle 1990-luvun puolivälistä alkaen. Aiempia vuosia on tallennettu digitaaliseen muotoon hiljalleen kansion kerrallaan, ja tällä hetkellä tallentamatta on muutamien vuosien aineisto aseman alkuajoilta. Lähitulevaisuudessa aseman tulisi päivittää verkkosivunsa 2020-luvun muotoon.

Vaikka aseman miehitys perustuu suurelta osin vuodesta toiseen samoihin miehittäjiin, asemalle on löytänyt tiensä jonkin verran uusia kävijöitä. Rönnskärin tulevaisuuden osalta näyttää siltä, että tällä porukalla pystytään säilyttämään nykyinen havainnointi- ja rengastusmäärä. Uudet kävijät ovat silti lämpimästi tervetulleita!

Antti Kause havainnoi Mäkiluodolla. Takana häämöttää Rönnskärin majakka. Mäkiluodon linnakesaari kuuluu laajennettuun Rönnskärin lintuaseman alueeseen, ja lintuasema on hoitanut lupaliikenteen myös sitä koskien. This photograph is taken on Mäkiluoto, an island next to the bird observatory island Rönnskär seen in the background. PETTERI TOLVANEN

Paul Boijer seuraa muuttoa Signilskärin lintuasemalla. Tänä päivänä muutti muun muassa 30 sinisuohaukkaa. Migration watch at Signilskär bird observatory. JUHO TIRKKONEN

SIGNILSKÄR

Johan Ekholm

Signilskärin toiminta on ollut viime vuosina vähäistä ja rajoittunut pääosin syksyyn. Saari on tunnettu hyvästä syysmuutostaan. Etenkin petolintuja, varislintuja ja pikkulintuja voi muuttaa runsaasti.

Havainnointi rajoittui katsausvuosina pääosin syyskaudelle. Keväällä ja kesällä oli pääosin lyhyitä jaksoja. Vuorokausia kertyi parhaimmillaan vajaa 80 vuonna 2020, huonoimmillaan 55 vuonna 2022.

Rengastusta on ollut asemalla vuosittain mutta ainoastaan muutamalla miehitysjaksolla. Rengastuksia kertyi katsausvuosina 963, 828 ja 628. Valtalaji oli hippiaäinen; vuonna 2020 rengastettiin runsaasti myös urpiaisia, vuonna 2022 myös sini- ja talitiaisia.

Lajeja havaittiin katsausvuosina 178, 137 ja 144. Parhaat havainnot olivat 2020 riuttatira ja kirjokerttu, 2021 huuhkaja ja palokärki sekä 2022 kashmirinuunilintu, tulipäähippiäinen, virtavästäräkki ja harmaapäätikka.

Signilskärin asemahoitajan Jörgen Eriksonin johdolla on tehty joka vuosi pieniä remontteja. Kattohuopa on vaihdettu, ikkunoita on uusittu, laudoitus talon itäpuolella on vaihdettu ja seiniä on maalattu. Viime vuonna uusittiin saunan kiuas.

Sebastian Andrejeff ja Paul Boijer tuulettavat Signilskärin toista tulipäähippiäistä aseman rengastuskopilla. The second Firecrest *Regulus ignicapilla* for Signilskär bird observatory has just been found. JUHO TIRKKONEN

SÄPPI

Petteri Mäkelä, Kimmo Nuotio & Risto Vilén

Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry:n ylläpitämä Säpin lintuasema täytti 30.4.2019 60 vuotta. Toiminta on viime vuosina vakiintunut siten, että Säpissä keskitytään kesän kahlaajapyyntiin ja syksyn verkkorengastukseen sekä muotonhavainnointiin ja levähtäjälaskentaan. Päivittäiseen havainnointiin kuuluu miehitystilanteen salliessa aamuinen vakiomuutonseuranta, joka on keväisin aseman tärkeintä toimintaa.

Suomen lintuasemien perustoimintojen, kuten verkkorengastuksen ja havainnoinnin, ohella Säppi on harvoja asemia, joissa on poikkeukselliset mahdollisuudet kahlaajien katiskapyyntiin. Verkkorengastus on keski-tetty saaren itärannalle Peräkulman alueelle, ja kahlaajien pyyntirannat sijaitsevat varsin lähellä. Säppi on innoittanut 2000-luvulla poikkeuksellisen suurta nuorten harrastajien joukkoa lintuasematoimintaan niin nuorille järjestettyjen kurssien kuin asemalla aikaa viettävien miehittäjien aktiivisuuden vuoksi.

Säpin toiminta on ollut viime vuosina syyskesä- ja syksypainotteista. Miehitysvuorokausia on ollut vuosittain lähes sata. Yhtäjaksoinen rengastusjakso alkaa useimmiten elokuun lopulla ja päättyy marraskuun alussa, tosin lyhyitä katkoksia on usein. Vuosina 2021 ja 2022 rengastukset vähenivät merkittävästi. Syynä tähän olivat syyskuun jälkipuoliskon kehnot säät ja vaisu hippiaismuutto sekä osin syyskuun miehitystilanne. Vuosina 2020–2022 eniten rengastettiin tavanomaisesti hippiaisiä, yhteensä 8 500 yksilöä kahdesta poikkeuksellisen huonosta vuodesta huolimatta. Kahlaajia merkittiin 2020–2022 noin 1 000 yksilöä. Suosirri on runsain laji, mutta katiskoista voi tulla käytännössä kaikkia Suomessa tavattavia kahlaajalajeja.

Asemalle uutena rengastuslajina merkittiin tundrametsähänhi 2020 ja tunturikiuru 26.10.2021. Muita mukavia rengastuksia olivat mm. taigarautiainen 10.10.2020,

Oskari Saunisto ja Teo Ylätalo rengastamassa kahlaajia Säpin lintuasemalla, käsittelyssä kaksi jänkäkurppaa ja keskellä merisirri. Wader ringing at Säppi bird observatory: two Jack Snipes Lymnocyptes minimus and a Purple Sandpiper Calidris maritima. PIRKKA AALTO

kashmirinuunilintu 23.10.2020 ja tulipäähippiäinen 24.10.2021 sekä neljä hippiaisuunilintua lokakuussa 2022. Säpille uusia lajeja havaittiin pitkä liuta: suula 9.5.2020, ruokosirkkalintu 18.5.2020, tundrakurppelo 1.10.2020, kääpiökerttu 6.–11.10.2020, avosetti 12.5.2021, tiiralokki 7.10.2021 ja tornipöllö 18.12.2021–4.1.2022. Harvinaisuuksista havaittiin myös amerikkajääkuikka 20.10.2020, lyhytvarvaskiuru 23.5.2021 ja 19.10.2022, taigakirvisiä kaksi syksyllä 2020 ja kaksi syksyllä 2022, sepeltasku 25.9.2021, ruskouunilintu 25.10.2020 ja harmaasirkku 23.4.2020.

Säpille on tyypillistä useiden rengastajien osallistuminen vuotuisen työhön. Rengasta-

ja on ollut vuosittain hienosti 9–13 henkilöä. Loppusyksy on ollut erinomaisesti miehitetty, mutta syyskuun verkkorengastuksiin ja etenkin kahlaajapyynteihin kaivataan lisää rengastajia.

Säpin havainnot tallennetaan nykyään suoraan Tiira-tietokantaan. Vanhoja havaintoja on tallennettu Tiiraan, mutta tallennustyö on vielä suurelta osin kesken.

Hanhiston kahlaajapyyntialue. Säpissä on rengastettu enemmän suosirrejä kuin missään muualla Suomessa, yli 20 000. The wader ringing area at Säppi bird observatory. SEBASTIAN ANDREJEFF

SÖDERSKÄR

Aki Arkiomaa & Antti Below

Söderskärin lintuasema sijaitsee Porvoon ulkosaaristossa avomeren reunassa. Aseman toiminta keskittyy toukokuiseen arktisen muuton seurantaan ja pesimälinnuston laskentoihin. Syyspuolella asemalla käydään päiväretkillä seuraamassa muuttoa. Asemalla ei ole säännöllistä rengastusta. Aseman toiminta on ollut vuosina 2020–2022 varsin tavanomaista, tosin koronavuodet ovat rokotaneet pidempiä miehitysjaksoja. Huolimatta siitä, että havainnointia on vuosittain yli sata päivänä, asemalla on yleensä hyvin tilaa. Innokasta uutta asemanhoitajaa tarvittaisiin kehittämään toimintaa.

Söderskärin saariston pesimälinnustoa on seurattu vuosikymmeniä. Nykyisin Metsähallitus tekee seurannat kolmivuosittain osana valtakunnallista saaristolintuseuranta. Vuosi 2022 oli jälleen seurantavuosi. Tuloksissa merkittävin ja myös odotettu muutos vuoden 2019 laskentoihin nähden oli haahkojen pesivän kannan romahtaminen 1 300 parista 800 pariin. Syynä on merikotkamäärien kasvu. Myös harmaalokkimäärät putosivat lähes kolmanneksella. Merilokkeja pesi kymmenkunta paria, mutta Gustaf Nordenswanin mukaan yhtään poikasta ei päässyt lentoon saalistuksen takia.

Söderskärin lintuasemalla seurataan etenkin arktista muuttoa. Asemalle kaivataan uutta innokasta asemanhoitajaa. Söderskär bird observatory focuses on the monitoring of Arctic migrants. AKI ARKIOMAA

Muiden lajien parimäärissä ei ollut muutoksia kolmen vuoden takaisiin, mutta pilkkasiiven (13–18), tukkasotkan (15–28), harmaasorsan (0–6) ja luotokirvisen (20–25) määrät kasvoivat selvästi. Riskilällä puolestaan parimäärä putosi 314:stä 261:een.

Jussinkarin tiiroille, kalalokeille ja kahlaajille tärkeitä rantaniittyjä hoidettiin leppä- ja mäntykasvustoa vähentämällä, ja saariston vieraslajin kurtulehtiruusujen kasvustot alkavat kadota. Keväällä ennen pesimäkauden alkua kaikki tärkeimmät pesimäluodot käytiin koiran avulla tarkastamassa vieraspeto-vaipaiksi.

Havaittujen arktisten muuttajien yhteismäärät ovat keskimäärin suuria: keväinä 2020–2021 havaittiin esimerkiksi alleja 150 000–400 000, mustalintuja 500 000, valkoposkiahnia 90 000–145 000, sepelhanhia 40 000–177 000 ja kuikkalintuja 14 000–18 000 yksilöä. Syyskausina havaittiin alleja 140 000–180 000, valkoposkiahnia 50 000 ja sepelhanhia 40 000–175 000 yksilöä. Erikseen voisi mainita etelänkiislamuutot 2.5.2020 23 m ja 12.5.2021 26 m. Jakson aikana havaittuja harvinaisuuksia olivat mm. ruostesorsa 30.4.2020, isokihu 30.5.2020, avosetti 6.5.2022 ja pikkukultarinta 8.6.2020.

Lintuasema sijaitsee majakkasaaren vieressä Luotsisaassa. Näiden välissä olevan riippusillan Metsähallitus korjasi kesällä 2022. At Söderskär, the bird observatory is located on another island next to the lighthouse island. AKI ARKIOAMA

Taulukko 1. Suomen lintuasemien vuotuiset havainnointivuorokaudet vuosina 2020–2022 sekä keskiarvot vuosilta 2020–2022 ja 2017–2019.

Table 1. The observation days of Finnish bird observatories in 2020–2022 and the means for 2020–2022 and 2017–2019.

Lintuasema Bird observatory	2020	2021	2022	Yhteensä Total	Keskiarvo Mean 2020–2022	Keskiarvo Mean 2017–2019
Aspskär	190	158	138	486	162	162
Hanko	311	318	302	931	310	341
Höytiäinen	167	107	96	370	123	95
Jurmo	323	332	330	985	328	325
Kangasala	15	14	8	37	12	14
Lågskär	107	185	170	462	154	112
Norrskär	62	39	16	117	39	37
Raasio	70	76	74	220	73	56
Rönnskär	184	144	147	475	158	151
Signilskär	78	58	55	191	64	68
Säppi	88	95	85	268	89	89
Söderskär	130	113	110	353	118	86
Tankar	113	88	87	288	96	74
Tauvo	49	178	124	351	117	77
Valassaaret	125	85	95	305	102	74
Yhteensä Total	2012	1990	1837	5839	1946	1761

Taulukko 2. Suomen lintuasemien vuotuiset rengastusmäärät vuosina 2020–2022 sekä keskiarvot vuosilta 2020–2022 ja 2017–2019.

Table 2. The yearly ringing numbers of Finnish bird observatories in 2020–2022 and the means for 2020–2022 and 2017–2019.

Lintuasema Bird observatory	2020	2021	2022	Yhteensä Total	Keskiarvo Mean 2020–2022	Keskiarvo Mean 2017–2019
Aspskär	3190	1386	3190	7766	2589	2376
Hanko	11427	11702	6189	29318	9773	9997
Höytiäinen	5251	2721	1923	9895	3298	3513
Jurmo	16406	18190	17546	52142	17381	18274
Kangasala	902	820	557	2279	760	903
Lågskär	7625	6703	5790	20118	6706	5264
Raasio	2156	2746	3136	8038	2679	1709
Rönnskär	6680	3293	3224	13197	4399	3599
Signilskär	963	828	628	2419	806	1290
Säppi	9575	2033	1596	13204	4401	4023
Tankar	3512	1003	1421	5936	1979	1298
Tauvo	3372	8480	5929	17781	5927	5696
Valassaaret	1309	1303	616	3228	1076	1485
Yhteensä Total	72368	61208	51745	185321	61774	60870

TANKAR

Juhani Hannila

BirdLife Keski-Pohjanmaan ylläpitämän Tankarin lintuaseman toiminta painottui perinteiseen tapaan muutonseurantaan ja rengastukseen toukokuussa sekä elo-lokuu-kuussa. Lisäksi kesäkuukausina tehtiin pesimälinnustolaskentoja ja saaristolintuseuranta, ja talvella oli yksittäisiä käyntejä. Miehitysvuorokausia kertyi vuosittain 87–113. Sadan vuorokauden ylitys (2020) oli ensimmäinen sitten vuoden 1995. Eniten vuorokausia keräsivät katsausvuosina Jukka Ylikarjula, Hannu Tikkanen, Juhani Hannila ja Tuula Heikkilä. Kaikkiaan asemalla vieraili vuosittain noin 50–75 henkilöä. Rengastuksia kertyi yhteensä 5 936. Runsaimmat rengastuslajit olivat hippipiäinen, pajulintu, punarinta sekä tali- ja sini-

tiäinen. Lintuaseman toimintaa koordinoi toimikunta, johon kuuluvat Ylikarjulan, Tikkasen ja Hannilan lisäksi Toni Uusimäki, Kari Koivumäki, Kai Pitkäkangas, Kai Pynssi ja Rainer Hakanen.

Asemalla tehtiin tarkastelujaksolla jonkin verran remonttia. Lisäksi aseman miehittäjät valvoivat saaren luonnonsuojelualueita, valistivat matkailijoita saaren tärkeistä pesimälinnustoalueista ja osallistui saarella toteutettavien Metsähallituksen luonnonhoitotöiden suunnitteluun ja toteutukseen talkoohjalta.

Tankarin havaintoaineistojen digitoinnin käynnistämistä on selvitetty. Hanke pyritään aloittamaan, jos rahoitus saadaan järjestymään. Yliopistokeskus Chydeniuksen kanssa aloitettiin vuonna 2021 hanke, jossa pyritään tunnistamaan yömuuttajien ääniä äänityslaitteiden ja tekoälyn avulla.

Tauvon lintuasemalla pääpaino on varpuslintujen verkkorengastuksessa. Matti Tynjälä rengastaa harmaasiieppoa. The ringing of passerines is the main activity at Tauvo bird observatory. ESA AALTO

TAUVO

Matti Tynjälä & Mikko Ojanen

Tauvon lintuaseman toiminnan pääpaino on edelleen ollut rengastamisessa. Heikon vuoden 2020 jälkeen aseman miehitys on jälleen parantunut. Vuonna 2020 miehitysvuorokausia kertyi vain 49, mistä kattavampi kevät käsitti 28 vuorokautta. Vuoden heikkoon tulokseen vaikutti suuresti valittava viime vuosien aktiivirengastajamme Sami Luoman äkillinen menehtyminen. Vuonna 2021 miehitys saatiin kuitenkin lähes yhtenäiseksi huhtikuun lopulta lokakuun lopulle, yht. 178 vuorokautta (kevällä 67 ja syksyllä 111). Vuoden 2022 miehitys oli myös sangen kattava, mutta taukoja oli edellisvuotta enemmän: yhteensä miehitysvuorokausia kertyi 124, joista keväällä 41 ja syksyllä 83.

Miehittäjistä Matti Tynjälä oli asemalla eniten vuorokausia (35+172+114 = 321 vrk). Hän toimi myös päärengastajana. Toiseksi eniten asemaa miehitti Reijo Kylmänen (30 vrk), joka toimi aseman ”talonmiehenä” kunnostaen paikkoja ja hoitaen ympäristöä yms. muutonseurannan ohella. Kolmanneksi nousi Kari Haataja jokasyksyisillä rengastussessioiden (17 vrk). Seuraavina miehityslistalla ovat Masi Kopsa (11), Juha Heino (10), Janne Aalto (8), Jari Heikkinen (7), Heidi Aisala (7), Esa Aalto (7), Tuomo Jaakkonen (6) ja Mikko Ojanen (6). Koronan takia kuluneena kolmi-vuotiskautena asemalla ei järjestetty lintuleirejä. Vuosina 2021 ja 2022 Oulun yliopiston Erasmus-opiskelijat kävivät useaan otteeseen tutustumassa aseman toimintaan. Miehitysvuorokausia on merkitty yhteensä 42 henkilölle (vuosittain 17, 21 ja 23).

Rengastusta oli useimpina miehitysvuorokausina. Päiviä, jolloin asemalla rengastettiin, oli 43, 173 ja 114. Vuonna 2020 asemalla rengastettiin vain 3 372 lintua (58 lajia). Seuraavi-

na vuosina rengastusmäärät eivät aivan tunnu vastaavan miehityspanosta, erityisesti vuonna 2022. Vuonna 2021 rengastettiin 8 480 lintua (84 lajia) ja seuraavana vuonna vain 5 929 lintua (82 lajia). Uusina rengastuslajeina saatiin vuonna 2020 sepelsieppo sekä vuonna 2021 kenttäkerttunen ja ruokosirkkalintu.

Vuonna 2020 runsaimmat rengastuslajit olivat pajulintu (673 rengastusta), urpiainen (563) ja punarinta (417). Vastaavat lajit vuodelta 2021 olivat pajulintu (2 226), urpiainen (731) ja pajasirkku (621) sekä vuodelta 2022 pajulintu (1 164), urpiainen (570) ja talitiainen (348). Urpiaisella ei ollut yhtenäkkään vuonna kunnan vaellusta, mikä näkyy niin sen rengastusmäärissä kuin kokonaissummassa.

Sinipyristö on ollut Tauvon erityislaji. Niitä on rengastettu lähinnä loppukevästä lähes joka vuosi (aseman kokonaissumma on jo 45 rengastusta). Lajin runsastuminen näkyy selvästi Tavossakin: lintujen määrät ovat nousussa ja niitä tulee nykyään myös syksyisin. Vuonna 2021 saavutettiin uusi vuosiennähtyys: viisi rengastettua, mitä sivuttiin heti seuraavana vuonna 2022!

Pohjansirkkuja on tullut parina viimeisenä vuonna peräti 92 ja 93 lintua, missä toki on osansa ääniatrapilla. Pohjansirkun yleistynyt syyspyynti tuotti myös mielenkiintoisen kontrollin aseman pohjasirkusta: 1.9.2022 Tavossa rengastettu lintu kontrolloitiin 9.9. Liekassa.

Oulun yliopiston kahlaajatutkimus jatkuu edelleen Ulkonokan alueella, missä Metsähallitus käynnisti syksyllä 2022 laajan hoitollisen kunnostuksen. Työt ulottuvat aivan aseman viereen, minkä vuoksi kolme verkko-paikkaa jouduttiin loppusyksystä hylkäämään niiden jäädessä uudelle sähköpaimenella aidatulle laitumelle. Suurin osa verkoista jää entisille paikoilleen, eikä niiden välittömään läheisyyteen kosketa, mutta työt vaikuttavat asemanseudun maisemakuvaan.

Asemaa, pyyntipaikkoja ja verkkopolkua on ylläpidetty ja kunnostettu muun toiminnan ohessa. Asemalle myönnettiin myös syksyllä 2022 YM:n avustusta, joka käytetään tulevan sesongin aikana aseman olosuhteiden ja pyyntikaluston parantamiseen.

Tauvo on rannikon asemista pohjoisin, ja se on erinomainen vaelluslintujen seuranta-paikka. Myös keväinen hyönteissyöjien muuton seuranta on aseman toiminnassa tärkeää. Asemalla kerätty data on pääosin talletettu myös sähköiseen muotoon, ja nykyään asemalomakkeet tallennetaan suoraan tietokoneelle. Rengastusten siirto Sulkaan tapahtuu vielä jonkun tunnin viipeellä käyttökelpoisen suoran tallennusohjelman puuttuessa.

Jatkossa aseman miehitys pyritään pitämään vähintään keskimääräisellä tasolla keskittyen vakioituu verkkorengastukseen kevätkautta priorisoiden. Päämiehittäjistä Matti Tynjälä voi nyt eläkkeelle jäätyään panostaa aseman toimintaan niin itse asemalla kuin tulosten käsittelyssä. Järjestämällä lintuleirejä pyritään turvaamaan aseman toiminnan jatkuminen pitemmällä aikavälillä. Julkaisuissa pyrimme laatimaan koosteita verkkolajien esiintymisestä vuodesta 1976 lähtien.

VALASSAARET

Jan Hägg & Niklas Fritzen

Merenkurkussa sijaitsevan ja Ostrobothnia Australis -yhdistyksen ylläpitämän Valassaarten biologisen aseman lintuihin liittyvän vuosittaisen toiminnan pääpaino on muutonseurannassa kevään syksyyn. Lisäksi alueen ulko-saariston pesimälintukantoja seurataan kesä-sillä laskennoilla muutaman vuoden välein (viimeisin laskenta vuonna 2021). Vuosittain on kuitenkin tarkistettu luodoilla olevat kei-notekoiset haahkasuojat (63 kpl), alueen vesilintupöntöt (67 kpl) sekä pilkkasiipien paimäärät. Myös pääsaaren pääskypesinnät on tarkistettu vuosittain.

Aseman päätoimintamuodoista yksi tärkeimpiä on jo 46 vuoden ajan jatkunut helmipöllötutkimus, joka jatkuu edelleen syksyisin lajia rengastamalla. Muuta rengastustoimintaa on elvytetty viime vuosina, ja asemarengastusta on ollut vuosittain vähintään muutaman viikon ajan pääpainon ollessa syyspyynnissä. Muista siivekkäistä biologisen aseman toimintaan on kuulunut edelleen määrätietoisesti jatkuvat lepakoihin liittyvät tutkimukset, mm. muuttavien ja paikallisten lepakoiden liikkeiden seuranta automaattisen radioasemaverkoston avulla. Elokuussa rengastettiin jo Valassaarten 500. lepakko-yksilö.

Asemavuorokausia on ollut vuodessa keskimäärin 95 ($n = 45$ vuotta), mihin yllettiin jakson aikana kahtena vuotena. Miehitysvuorokausia tarkasteltaessa viimeisten kolmen vuoden jaksolla aktiivisimmat miehittäjät olivat Ari Lähteenpää (66 vrk), Tuija Warén (48 vrk) ja Jan Hägg (44 vrk).

Valassaarten lintuaseman toiminta painottuu muuttokausiin. Keväällä saaren ympäristö on vielä jäässä, kun muuttokausi käynnistyy. In the spring, the sea around Valassaaret bird observatory is still frozen. NICLAS FRITZÉN

Vuosina 2020–2022 saatiin asemalle kaksi uutta lajia: sinipyrstö (2020) ja kyhmypilkkasiipi (2022). Kaikkiaan asemalla on tavattu 280 eri lajia. Asemarengastustoiminnan vähittäisen elpymisen ansiosta uusia rengastuslajeja tilastoitiin viisi: sinipyrstö (2020), vuorihemppo (2021), pikkurarpunen (2021), jänkäruppa (2021) sekä pikkulokki (2022). Tällä hetkellä alueen rengastettujen lajien määrä on yhteensä 156. Pääatukimislaji helmipöllön rengastusmäärät olivat 107+56+113.

Kuluneen kolmen vuoden jaksolla on tehty erilaisia kunnostus- ja parannustöitä asematoiminnan parantamiseksi. Asemalle on hankittu mm. ponttonilaituri (2020) vanhan tilalle sekä liikkumista parantamaan uusi FASTER 570 CC -vene (2022). Rengastustoimintaan liittyen ns. asemaruovikkoon rakennettiin pyyntiverkkolinja pitkospuineen (2020) ja aseman pyyntivalikoima täydentyi Whooshnetillä (2021). Lähivuosina tulossa on aseman majoitustilojen kohennusta, tehokkaampia lämmitysratkaisuja (kasettitakka) sekä muuta kunnostusta asemalla ja saunarakennuksessa. Tavoitteisiin kuuluu myös asemarengastuksen kehittämistä ja laajentamista.

Aseman toimintakertomusten tiivistelmät sekä linnustolaskentojen raporttien lyhennetyt yhteenvedot julkaistaan vuosittain ilmeistyvässä OA-Natur-lehdessä. Lisäksi biologisen aseman lepakkotutkimuksista ja muista selvityksistä julkaistaan vuosittain artikkeleita samassa lehdessä. Aseman kotisivu: www.ou.fi/valsorarna.

Kirjallisuus

- Halkka, A. 2020: Changing climate and the Baltic region biota. – Väitöskirja. Helsingin yliopisto, Bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta.
- Kanerva, A.-M., Hokkanen, T., Lehikoinen, A., Norrdahl, K. & Suhonen, J. 2020: The impact of tree crops and temperature on the timing of frugivorous bird migration. – *Oecologia* 193: 1021–1026.
- Kuntze, K. (toim.) 2020: Suomen lintuasemien toiminta 2017–2019. – *Linnut-vuosikirja* 2019: 78–93.
- Kuntze, K. 2022: Jurmon lintuasema 60 vuotta, 60 havaintoa. – *Ukuli* 53 (1): 11–14.
- Kuntze, K., Kylänpää, J., Lehikoinen, E., Velmala, W., Kivivuori, O. & Tirri, I. 2022: Jurmon linnut – lintuaseman vaiheita vuodesta 1962. – Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry, Keuruu.
- Lehikoinen, P. 2020: Avian conservation in a changing environment: species' responses and the efficiency of conservation measures. – Väitöskirja. Helsingin yliopisto, Bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta.
- Lehikoinen, A., Aintila, A., von Hertzen, J., Karimaa, H., Kivimäki, H., Laitasalo, J., Lampinen, M., Nevanlinna, R., Tirri, I., Soilevaara, K. & Välimäki, K. 2019: Hangan lintuaseman toimintasuunnitelma vuosille 2019–2028. – *Tringa* 46: 43–62.
- Pihlajaniemi, M., Eriksson, H. & Lehikoinen, A. 2020: Linnut ja ilmasto – Matka muuttuvaan luontoon. – Docendo.
- Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry 2022: Jurmon lintuaseman 60-vuotisjuhlan kunniaksi pyysimme jäseniltä muisteloita vuosien varrelta. – *Ukuli* 53 (3): 4–5, 8, 23–24, 35, 38.
- Weisshaupt, N., Lehikoinen, A., Mäkinen, T. & Koistinen, J. 2021: Challenges and benefits of using unstructured citizen science data to estimate seasonal timing of bird migration across large scales. – *PLoS ONE* 16 (2): e0246572.

Summary: Finnish bird observatories in 2020–2022

■ This article summarises the activities of 14 Finnish bird observatories (Aspskär, Hanko, Höytiäinen, Jurmo, Kangasala, Lägsjär, Norrskär, Raasio, Signilskär, Säppi, Söderskär, Tankar, Tauvo and Valassaaret) in 2020–2022. Hanko and Jurmo bird observatories were active year-round, with more than 300 annual active days, and seven other observatories averaged over one hundred days per year. On the whole, the observatories were slightly more active than during the previous three years. This reflects to an increase in the number of observation days and ringed birds, with a total of 185 000 birds ringed during these years.

It is delightful to see that many observatories have made progress in the digitalisation of old data. The next step would be to identify the most valuable data sets collected on each observatory, concentrate the efforts on each observatory to ensure that these specific data are collected as comprehensively as possible, and gather the data into a common database. This would enable nation-wide analyses of, for instance, changes in the bird populations and migration phenology, as well as giving researchers access to all datasets through a single portal.

Viittaamisohje To be cited

Kuntze, K. (toim.) 2023: Suomen lintuasemien toiminta vuosina 2020–2022. – *Linnut-vuosikirja* 2022: 44–59.

Kuntze, K. (ed.) 2023: *Finnish bird observatories in 2020–2022*. – *Linnut-vuosikirja* 2022: 44–59 (in Finnish with English summary).